

сті, Церква дозволяє смиренній довірі сяяти у наших серцях¹⁸.»

НАМАГАЮЧИСЬ БУТИ «СІЛЛЮ ЗЕМЛІ»

Христос сопричастя прийшов не для того, щоб сформувати з християн ізольоване та замкнене суспільство; Він посилає їх у світ, неначе закваску довіри та миру, щоб служити людству¹⁹. Видиме сопричастя між християнами не замикається на собі, воно є знаком для людства: «Ви – сіль землі»²⁰.

Розп'яття та Воскресіння Христа знаменують початок нової солідарності для всіх людських істот. В Ньому фрагментація людства, розділеного на ворожі групи, вже подолана; в Ньому всі складають одну родину²¹. Примирення з Богом передбачає примирення між людьми²².

Але якщо сіль перестане бути солоною... Ми, християни, мусимо усвідомити, що часто затемнюємо ці слова Христа. Зокрема, як ми можемо бути джерелами миру, якщо залишимося розділеними?

Ми живемо у той момент історії, коли потрібно вдихнути в це послання любові та миру нове життя. Чи зробимо ми все можливе для того, щоб, звільнені від непорозуміння, воно засяяло у своїй початковій простоті?

Чи можемо ми, нічого не нав'язуючи, вирушити у подорож разом з тими, хто не розділяє нашу віру, але всім серцем прагне до Істини²³?

У наших намаганнях створити нові форми солідарності та відкрити шляхи довіри ми зустрічаємось і завжди будемо зустрічатися з випробуваннями. Часом вони здаються нам непереможними. То що ж нам робити? Можливо, єдина відповідь на наші особисті труднощі та випробування, через які проходять інші люди, – любити ще сильніше?

f. Alois

На шляху до нової солідарності

Протягом наступних трьох з половиною років наше «Паломництво довіри на землі» намагатиметься реалізувати на практиці ідеї цього листа задля нової солідарності.

Нова солідарність може поєднати разом всіх паломників миру та довіри, як вірян, так і невірних.

Три з половиною роки на те, щоб молодь з усіх континентів мобілізувала свою енергію і поєднала свої прагнення, інтуїцію та досвід.

2012: Відкриваючи шляхи довіри між юдями.

2013: Виявляючи джерела довіри до Бога.

2014: Шукаючи видимого сопричастя між усіма, хто любить Христа.

2015: Стаючи «сіллю землі».

І, щоб підбити підсумки цього пошуку та отримати новий поштовх до дій,

У серпні 2015:

Тезе: збираємось для нової солідарності

75 років від дня заснування спільноти Тезе

100 років з дня народження брата Роже

Для того, щоб якомога більше молодих людей могли бути почутими, на кожному континенті відбуваються підготовчі зустрічі.

Для того, щоб нова солідарність поширилась на всіх рівнях: у родині, спільноті, містах та селах, між країнами та континентами, потрібні відважні рішення¹.

Свідомі небезпек та страждань, яких зазнає людство та планета, ми прагнемо не піддаватися страху та не відступати².

І все ж надії постійно загрожує розчарування. Економічні труднощі, що стають все більш обтяжливими, часом гнітюча складність суспільного життя, безпомічність перед природними катастрофами – все це придушує свіжі паростки надії³.

Якщо ми прагнемо створити нові форми солідарності, чи не настав час докласти зусиль до відкриття нових джерел довіри?

- 1 Хоча людство завжди потребувало солідарності, її необхідно постійно оновлювати, знаходячи нові способи її вираження. Мабуть, як ніколи раніше в історії, сьогодні для молодих поколінь важливо забезпечити більш справедливий розподіл природних ресурсів та матеріальних благ між континентами та в межах кожної країни.
- 2 Поштовх до нової солідарності можливий. Його плекає переконання, що історія світу не визначена наперед. Згадаймо декілька прикладів: після Другої світової війни купка політичних лідерів, без надії сподіваючись, повірили у примирення і сміливо почали розбудовувати Європу у солідарності; мирна революція змогла радикально змінити ситуацію на Філіппінах у 1986 р.; популярний польський рух «Солідарність» ненасильницьким шляхом підготував шлях до свободи для декількох європейських країн;

падіння Берлінського муру у 1989 р. неможливо було уявити ще за декілька років до того; країни Латинської Америки стали на шлях демократії, і у них почався нечуваний економічний розвиток, який, можна сподіватися, найближчим часом принесе полегшення найбіднішим; кінець апартеїду у Південній Африці та простягнута рука Нельсона Манделі привели до примирення, що перевершило усі сподівання; не так давно ми стали свідками кінця політичного насильства у Північній Ірландії та країні басків.

- 3 Кризи світової економіки викликають у нас сумніви у стабільності знайомого світу. Геополітичний баланс влади змінюється. Нерівність зростає. Вчорашньої безпеки сьогодні вже не відчуті. Чи не змусить це нас замислитись глибше над виборами, які ми робимо у житті?

¹⁸ Брат Роже, «Мир серця в усьому».

¹⁹ Хоча загалом це служіння означає протидію всьому, що дегуманізує суспільство, воно особливо і повсякчасно реалізовується у шанобливому та конструктивному діалозі з різними культурами світу в різні історичні епохи. «Закваска лише тоді заквашує тісто, коли буває у доторку з мукою, і не лише доторкається до, але навіть змішується з нею» (Св. Іоан Златоуст, Тлумачення на святого Матвія Євангеліста, бесіда 46).

²⁰ Мат. 5:13.

²¹ Христос сказав: «І, як буду піднесений з землі, то до Себе Я всіх притягну.» (Ів. 12:32). Апостол Павло: «Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої, бо всі ви один у Христі Ісусі!» (Гал. 3:28)

²² Див. Еф. 2:14-18. Христос зруйнував стіну, що відділяла Божий народ від інших; всі мають доступ до Бога. Солідарність не може обмежуватися родиною чи нацією, вона ширша за будь-які особисті інтереси.

²³ Наприклад, ділячись з ними такими питаннями, як: «У чому сенс мого життя? Що дає йому орієнтир? Яка ціль робить моє існування цілісним?»

Жодна людська істота, жодне суспільство не може жити без довіри.

Рани зрадженої довіри залишають глибокі сліди.

Довіра – це не сліпа довірливість, і це не порожнє слово. Це результат вибору, плід внутрішньої боротьби. Ми покликані щодня вирушати у нову подорож від тривоги до довіри.

ДОВІРА МІЖ ЛЮДЬМИ

Існує нагальна потреба у відкритті шляхів довіри, адже не зважаючи на все більшу доступність комунікацій, наше суспільство лишається розділеним і фрагментованим.

Стіни існують не лише між народами та континентами, але і набагато ближче до нас, і навіть у людському серці. Згадаймо національні упередження. Згадаймо іммігрантів, таких близьких, і водночас таких далеких. Представники різних релігій досі мають лише поверхневі знання одне про одного, і саме християнство розділене на безліч різних конфесій.

Мир у світі починається у наших серцях.

Для того, щоб солідарність стала можливою, нам потрібно рухатись назустріч одне одному, часом з порожніми руками, слухаючи, намагаючись зрозуміти чоловіка чи жінку, які думають не так, як ми... і тоді змінюється навіть безвихідна ситуація.

Спробуймо бути уважними до найслабших, до тих, хто не може знайти роботу...Наша увага до найбідніших може знайти вияв у соціальній активності. На більш глибокому рівні це виявляється у відкритому ставленні до кожного: ті, хто поруч з нами, у певному сенсі також є бідними, що потребують нашої уваги⁴.

Перед лицем бідності та несправедливості дехто прагне бунту або навіть спокушається сліпим насильством. Насильство не може бути способом зміни суспільства⁵. Але ми маємо прислухатись до молоді, що висловлює своє обурення, для того щоб зрозуміти його основні причини⁶.

⁴ Бідність стосується не лише матеріального життя. Вона може полягати у відсутності друзів, неможливості знайти сенс життя, браку доступу до поезії, музики, мистецтва – всього того, що відкриває нам красу творіння.

⁵ У 1989 р. в Східній Німеччині напередодні падіння Берлінського муру організатори вуличних демонстрацій попросили кожного тримати запалену свічку. Однією рукою треба було тримати свічку, іншою – прикривати її від вітру, а отже, не було вільних рук для насильницьких дій.

⁶ Молоді іспанці з мадрридського руху “*indignados*” писали мені: «Якщо ситуація не поліпшиться, може статися що завгодно. Є багато безробітних; вони

Стимул рухатися до нової солідарності витікає з глибоких переконань; потреба ділитися – одне з них. Це саме та вимога, що може поєднати вірян різних релігій, так само, як і вірян з невіруючими⁷.

ДОВІРА ДО БОГА

Солідарність між людьми може знайти міцну опору у зверненні до Бога, однак довіра до Бога часто ставиться під сумнів. Чимало вірян мають цей негативний досвід у місцях, де вони працюють або навчаються, а іноді й у своїх родинях.

Є багато людей, які не можуть повірити, що Бог любить їх особисто. І також багато тих, хто з усією чесністю запитує себе: як я можу знати, чи є в мене віра?

В наш час віра постає як ризик, ризик довіряти.

Віра – це, в першу чергу, не відданість певним істинам, а стосунки з Богом⁸. Вона кличе нас звернутися до Божого світла.

Віра не робить з нас рабів і не придушє нашу особисту самореалізацію⁹, навпаки, вона робить нас вільними – вільними від страху, вільними для життя, сповненого служіння тим, кого Бог довіряє нам¹⁰.

втрачають свої домівки та базові права людини. Люди збентежені й обурені на несправедливу юридичну, економічну та соціальну систему, на фальшиву демократію, що не гарантує конституційних прав громадян на житло та фізичне і психічне благополуччя...Ви питали, що Тезе може зробити для нас. Єдина відповідь: робіть те, що ви вже робите, покажіть нам, як зберігати внутрішній мир. Нам потрібна ваша молитва та любов, яку ви нам показали. Також ви допоможете нам, якщо поділитесь інформацією з іншими молодими людьми, яких турбують ті ж самі питання».

⁷ Наприклад, розуміння того, що країни Заходу покликані не стільки надавати гуманітарну допомогу Африці, скільки забезпечити справедливість у ставленні до цього континенту. Те ж саме справедливо й щодо інших країн, зокрема, Гаїті. Гаїтянці, з усією їхньою самоповагою і глибиною віри, є одним з найбільш зневажених народів в історії.

⁸ Папа Бенедикт XVI багато разів підкреслював, що особисті стосунки з Богом є основою віри, наприклад, коли він писав: «Християнином стають не через етичний вибір або високу ідею, а завдяки зустрічі з Особистістю, що надає життю новий горизонт та вирішальний напрям». (Бенедикт XVI, «*Deus caritas est*», Вступ, №1)

⁹ Ми постійно маємо очищати нашу віру від проєкцій та страхів, іноді не без внутрішньої боротьби між сумнівом та довірою. Наш розум також бере участь у цій боротьбі, і його не задовольняє механічне запам'ятовування. Ось чому так багато молодих людей сьогодні не впевнені у необхідності звернення до церковної традиції; необхідною умовою віри для них є особиста участь і переконання.

¹⁰ Коментуючи слова апостола Павла «Від усіх бувши вільний, я зробився рабом для всіх» (1Кор 9:19),

Чим більше зростає довіра до Бога, тим більше розширюються наші серця, охоплюючи все, що є людським у всьому світі, у всіх культурах. Наші серця також стають здатними приймати ті досягнення науки та техніки, що сприяють полегшенню страждань та прогресу суспільства.

Наче сонце, Бог засліплює, якщо дивитися прямо на Нього. Та Ісус дає Божому світлу сяяти через Себе. Вся Біблія вчить нас цій довірі: абсолютно трансцендентний Бог входить до нашої людської реальності і говорить з нами зрозумілою мовою.

Чим вирізняється християнська віра? Особистістю Ісуса та живими стосунками з Ним. Ми ніколи не перестанемо осягати це щораз глибше.

ХРИСТОС СОПРИЧАСТЯ

Ми всі паломники, шукачі істини. Вірити в Христа не означає володіти істиною, але дозволити Тому, Хто є істина, провести нас шляхом, на якому вона, врешті, повністю розкривається.

Для нас завжди буде великою та дивовижною звісткою про те, що Ісус був провідником Божого світла через просте життя. Божественне життя зробило Його ще більш людиною¹¹. Повністю виявляючи Себе у простоті людського життя, Бог поновив свою віру в людину; Він зробив для нас можливою віру в людство. Від цієї миті вже ніщо, ані в світі, ані в нас самих, не може викликати у нас відчай.

Через прийняття насильницької смерті, на яку Він не відповів насильством, Ісус приніс Божу любов туди, де була лише ненависть¹². На Хресті Він відкинув фаталізм і пасивність. Він любив до самого кінця і, незважаючи на абсурдність та незрозумілість страждань, Він вірив, що Бог сильніший від зла, і що останнє слово буде не за смертю. Парадоксальним чи-

Мартін Лютер писав: «Християнин – вільна людина, хазяїн всіх речей; він нікому не кориться. Християнин – слуга, сповнений покори, він кориться кожному». (Лютер, «Свобода християнина»)

¹¹ Христос не був великим аскетом. Він творив чудеса, особливо зцілення, але у вирішальний момент на Хресті, коли Він міг довести, щ є Божим посланцем, Він пережив мовчання Бога, яке погодився розділити з усіма, хто страждає. Учням було важко зрозуміти, що Ісус – поганий месія. Вони сподівалися, що Він змінить соціальні чи політичні умови часу, не розуміючи, що Він прийшов, щоб знищити саме коріння зла.

¹² «Коли був лихословлений, Він не лихословив взаємно, а коли Він страждав, не погрожував, але передав Тому, Хто судить справедливо.» (1Петр 2:23)

ном Його страждання на Хресті стали знаком Його нескінченної любові¹³.

І Бог воскресив Його з мертвих. Христос належить не тільки минулому, Він поруч з нами кожного дня. Він передає нам Святого Духа, що дає нам сили жити Божим життям.

Центром нашої віри є Воскреслий Христос, що діє поміж нами і з кожним з нас має особистий зв'язок любові. Звернення до Нього сповнює нас здивування та дозволяє глибше зрозуміти наше існування.

Коли ми звертаємось до Його світла у молитві, це світло поступово починає сяяти у нас. Таїнство Христа стає таїнством нашого власного життя. Наші внутрішні суперечності, наші страхи не зникають. Але через Святого Духа Христос пронизує всі наші турботи, і темрява врешті сповнюється світла¹⁴.

Молитва веде нас одночасно до Бога і до світу.

Наче Марія Магдалина, яка Великоднього ранку побачила живого Христа, ми покликані ділитися цією радісною звісткою з іншими¹⁵.

Покликання Церкви – зібрати у Христовому мирі жінок, чоловіків і дітей всіх мов і націй, по всьому світу. Церква – це знак того, що Євангеліє говорить правду; це Тіло Христове, яке оживляє Святий Дух. Саме церква робить «Христа сопричастя» присутнім¹⁶.

«Коли Церква невтомно слухає¹⁷, зцілює і примирює, вона стає тим, чим є у своєму найвищому вияві – сопричастям любові, співчуття і втіхи, прозорим відображенням Воскреслого Христа. Ніколи не віддаляючись і не обороняючись, вільна від усіх форм жорстоко-

¹³ Стикаючись із незрозумілими стражданнями невинних, часто ми не знаємо, що робити. І питання, крик, що лунає через всю людську історію, торкається нашого серця: де Бог? У нас немає готової відповіді, але ми можемо довіритись Христу, який подолав смерть і завжди перебуває з нами у наших стражданнях.

¹⁴ Споглядання Божого світла, молитва також є слуханням. Через Писання ми розуміємо, що Бог – це той, хто говорить до нас та іноді випробовує. А Христос завжди лишається для нас бідняком, який прагне нашої любові і говорить: «Ось Я стою під дверима та стукаю.» (Одкр 3:20)

¹⁵ Див. Ів. 20:11-18.

¹⁶ «Христос сопричастя» – вислів брата Роже. Зі свого боку, берлінський богослов Дітріх Бонхеффер, ще дуже юний, у віці 21 р., придумав вислів: «Христос існує у спільноті». Він писав, що «через Христа людство справді об'єднується у сопричасті з Богом» (Бонхеффер, *Sanctorum communitio*)

¹⁷ Скрізь у Церкві чоловіки і жінки можуть присвятити себе служінню слухання, якщо вони мають таке бажання. Це служіння мирян, яке доповнює служіння кліру.